



EMBCB-18/2011.
(EMBCB-51/2010-2014.)

J e g y z ő k ö n y v *

az Országgyűlés **Emberi jogi, kisebbségi, civil- és vallásügyi bizottságának**
2011. szeptember 12-én, hétfőn, 10 órakor
a Képviselői Irodaház V. emelet 528. számú tanácstermében
megtartott üléséről

**A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.*

Tartalomjegyzék

Napirendi javaslat	3
Az ülés résztvevői	4
Elnöki bevezető, a napirend elfogadása	6
A Magyar Köztársaság 2010. évi költségvetésének végrehajtásáról szóló törvényjavaslat (T/3927. szám) (Általános vita)	
Az Állami Számvevőszék jelentése a Magyar Köztársaság 2010. évi költségvetése végrehajtásának ellenőrzéséről (T/3927/1. szám)	6
<i>Dr. Cséfalvay Zoltán államtitkár (Nemzetgazdasági Minisztérium) szóbeli kiegészítése</i>	<i>7</i>
<i>Dr. Horváth Balázs számvevő igazgatóhelyettes (Állami Számvevőszék) tájékoztatója</i>	<i>8</i>
<i>Szavazás az általános vitára való alkalmasságról</i>	<i>10</i>
A 2006 őszi állami jogsértések igazságtétele	
Dr. Gaudi-Nagy Tamás (Jobbik) képviselő napirend-kiegészítési javaslata	10
<i>Dr. Gaudi-Nagy Tamás képviselő (Jobbik) szóbeli kiegészítése</i>	<i>11</i>
<i>Hozzászólások, reflexiók</i>	<i>13</i>
<i>Szavazás a határozati javaslatok elfogadásáról</i>	<i>15</i>
Egyebek	16

Napirendi javaslat

1. *a) A Magyar Köztársaság 2010. évi költségvetésének végrehajtásáról* szóló törvényjavaslat (T/3927. szám)
(Általános vita)

 - b) Az Állami Számvevőszék jelentése a Magyar Köztársaság 2010. évi költségvetése végrehajtásának ellenőrzéséről* (T/3927/1. szám)
-
2. **Egyebek**

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Dr. Lukács Tamás** (KDNP), a bizottság elnöke

Dr. Gulyás Gergely (Fidesz), a bizottság alelnöke

Szabó Timea (LMP), a bizottság alelnöke

Berényi László (Fidesz)

Csöbör Katalin (Fidesz)

Demeter Zoltán (Fidesz)

Ékes Ilona (Fidesz)

Farkas Flórián (Fidesz)

Gajda Róbert (Fidesz)

Kóvári János (Fidesz)

Kubatov Gábor (Fidesz)

Wittner Mária (Fidesz)

Harrach Péter (KDNP)

Varga László (KDNP)

Baracskai József (MSZP)

Dr. Gaudi-Nagy Tamás (Jobbik)

Kulcsár Gergely (Jobbik)

Zagyva György Gyula (Jobbik)

Helyettesítési megbízást adott

Kubatov Gábor (Fidesz) megérkezéséig Gajda Róbertnek (Fidesz)

Lendvai Ildikó (MSZP) Baracskai Józsefnek (MSZP)

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Dr. Cséfalvai Zoltán államtitkár (Nemzetgazdasági Minisztérium)
Dr. Horváth Balázs számvevő igazgatóhelyettes (Állami Számvevőszék)

Megjelentek

Dr. Koleszár Katalin osztályvezető (Nemzetgazdasági Minisztérium)
Dr. Szelényi György közigazgatási főtanácsadó (Nemzetgazdasági Minisztérium)
Dr. Fedor Tibor főosztályvezető (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium)
Morvai András osztályvezető (Állami Számvevőszék)
Keresztes Tamás számvevő (Állami Számvevőszék)
Solymár Ágnes osztályvezető (Állami Számvevőszék)
Apró Antal Zoltán (Nonprofit Szövetség)
László Imre jogi asszisztens
Szécsi Árpád politikai tanácsadó (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium)
Fazekas Anna gyakornok

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 16 perc)

Elnöki bevezető, a napirend elfogadása

DR. LUKÁCS TAMÁS (KDNP), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Szeretettel köszöntöm a bizottság tagjait és kedves vendégeinket. A napirend kiegészítésére vonatkozóan Gaudi-Nagy Tamás képviselő úrtól érkezett egy indítvány, amit nem tudok pontosan értelmezni. Azt kéri-e képviselő úr, hogy ma vegyük fel a bizottság napirendjére, vagy azt, hogy az ellenőrzési albizottság foglalkozzon a kérdéssel? Melyik tartalmat értelmezhetem, tudniillik aszerint kell eljárnom.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Arra kérem a bizottságot, hogy tűzze napirendjére a 2006 őszi igazságtétel ügyét. Hogy ez milyen formában történjen meg? A leghatékonyabb formában. Kérem, hogy ebben közösen határozzunk.

ELNÖK: A leghatékonyabb formát a Hárszabály tartalmazza, az én kérdésekre viszont igennel vagy nemmel lehet válaszolni. Megpróbálom adekvát módon feltenni a kérdést: napirend-kiegészítést javasol-e, mert akkor vita nélkül kell határoznia a bizottságnak, vagy azt szeretné, hogy az ellenőrzési albizottság foglalkozzon vele?

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Ez egyértelműen napirend-kiegészítési javaslat, de tartalmilag az is benne van, hogy az ellenőrző albizottság is foglalkozzon vele. Most viszont szeretném kérni a vita lehetőségét.

ELNÖK: Ha a bizottság elfogadja a napirend kiegészítését, akkor lesz lehetőség a vitára, a Hárszabály viszont úgy szól, hogy a napirend kiegészítéséről vita nélkül határoz a bizottság.

Kérdezem, ki ért egyet azzal, hogy a mai ülés napirendje kiegészüljön ezzel a napirendi ponttal? (13) Ki nem ért vele egyet? (2) Ki tartózkodott? (4) Megállapítom, hogy a bizottság egyetért a napirend kiegészítésével.

Kérdezem, hogy az iménti kiegészítéssel együtt ki fogadja el a mai ülés napirendjét? (Szavazás.) Megállapítom, hogy a bizottság egyhangúlag elfogadta a napirendet.

A Magyar Köztársaság 2010. évi költségvetésének végrehajtásáról szóló törvényjavaslat (T/3927. szám)

(Általános vita)

Az Állami Számvevőszék jelentése a Magyar Köztársaság 2010. évi költségvetése végrehajtásának ellenőrzéséről (T/3927/1. szám)

1. napirendi pontunk a Magyar Köztársaság 2010. évi költségvetésének végrehajtásáról szóló törvényjavaslat, valamint az Állami Számvevőszék jelentése a Magyar Köztársaság 2010. évi költségvetése végrehajtásának ellenőrzéséről. Tisztelettel köszöntöm dr. Cséfalvay Zoltán államtitkár urat, Koleszár Katalin osztályvezető asszonyt, Szelényi György közigazgatási főtanácsadó urat, Fedor Tibor főosztályvezető urat, dr. Horváth Balázs igazgatóhelyettes urat az Állami Számvevőszéktől, Morvay András osztályvezető urat és Keresztes Tamás számvevő urat.

Megkérem államtitkár urat, hogy a törvényjavaslat emberi jogi bizottságot érintő kérdéseiről tájékoztassa a bizottságot.

Dr. Cséfalvay Zoltán államtitkár (Nemzetgazdasági Minisztérium) szóbeli kiegészítése

DR. CSÉFALVAY ZOLTÁN államtitkár (Nemzetgazdasági Minisztérium): Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Képviselő Hölgyek és Urak! Az előttünk fekvő anyag a 2010. évi költségvetés végrehajtásáról szól, azt mutatja be, hogy a kormány miként hajtotta végre a költségvetést. Erről persze a parlamentben is megfelelő viták zajlanak majd.

Ahhoz, hogy értsük a múlt évi költségvetést, vissza kell mennünk a kormányváltás idejéig, amikor azt tapasztaltuk, hogy a költségvetésben lévő elemek, valamint a tényleges bevételek és kiadások között igen nagy eltérés van. Az előző kormány 2010-re 3,8 százalékos GDP-arányos államháztartási hiánnyal számolt. Ha mindent egybevetünk, akkor azt látjuk, hogy a költségvetési elcsúszásokkal együtt 7 százalékos lett volna a hiány, ha a kormány nem teszi meg a szükséges lépéseket. A 3,8 és a 7 százalék közötti különbség nagyon sokféle tételből tevődik össze. Az egyik legnagyobb tétel az adóbevételek túltervezése, vagy ha úgy tetszik alulbecslése. Csak ez a tétel mintegy 120 milliárdos, ennyivel több adóbevétellel számoltak a 2010. évi költségvetés megtervezése során. De nagyon sok apró tételt is lehetne említeni a nemzetközi tagdíjak ki nem fizetésétől vagy be nem kalkulálásától kezdve a MÁV-val kapcsolatos költségekig. Ennek egyik nagy eleme – ahogy említettem – az adóbevételek értékelése. A kormánynak tehát mindenképpen lépnie kellett, hogy a 3,8 százalékos államháztartási hiányt tartani tudja.

Magyarország a mítoszok és legendák országa. Többféle mítosz kering arról, hogy valaki Brüsszelben járt és azt mondták neki, hogy a hiány nem lehet 7 százalék. Zárójelben teszem hozzá, minden magyar állampolgárnak alapvető érdeke, hogy 3,8 százalék legyen az államháztartási hiány, még precízebben fogalmazva: minden magyar állampolgárnak alapvető érdeke, hogy az állam ne költskezzen túl. Alapvető szabadságunkat erősíti az, ha az állam nem költskezik túl, ugyanis minél kevésbé költskezik túl az állam, annál szabadabbak vagyunk. Ne legyen 7 százalékos az államháztartási hiány és ne adósodjon el még inkább az ország, ezért nagyon helyes lépés volt, hogy a kormány a 3,8 százalékos államháztartási hiány mellett tette le a voksát.

Tudni kell azonban, hogy ennél jóval több dolog történt. A kormány az elmúlt évben nemcsak stabilizálta az államháztartás helyzetét – a zárszámadás ezt adja vissza számokban –, hanem ezzel párhuzamosan lépéseket tett a növekedés megerősítése érdekében, ami legalább olyan fontos. A kettőre együtt van szükség. Az elmúlt időszakban vagy egyensúlyunk volt, vagy növekedtünk. Az elmúlt évben megtett lépések abba az irányba mutatnak, hogy végre legyen már stabilitás is és növekedés is. Hozzátennem, hogy az elmúlt évi 1,2 százalékos GDP-arányos növekedés mellett a költségvetés tervezésénél még 0,9 százalékos csökkenéssel számoltak. Ennek oka javarészt az, hogy az exportteljesítmény rendkívül erősen növekedett, az export húzta a gazdaságot. De a munkaerőpiacon is pozitív folyamatok indultak el, az inflációt pedig sikerült kordában tartani, ami 4,5 százalékos volt.

Ha a kiadások és bevételek egyenlegét nézzük, akkor azt látjuk, hogy a 2010. évi pénzforgalmi hiány 1054,3 milliárd forint volt, vagyis gyakorlatilag a GDP 4 százaléka. A pótköltségvetéssel tervezett deficit 1121,5 milliárd forint volt, ami a GDP 4,1 százaléka, tehát az eredetileg tervezett 3,8 százalékhoz képest nem nagy az eltérés. Ha körbenézünk Európában, nagyon kevés olyan országot találunk, amelyik ennyire tudta tartani az államháztartás hiányát, s itt nemcsak azokról az országokról van szó, amelyekben válság van és különböző kimentő akciókban vesznek részt. Ehhez persze komoly lépésekre volt szükség. Az első akcióterv tartalmazta az első lépéssorozatot, amely mintegy 120 milliárdos megtakarítást is tartalmazott az államigazgatás kiadásainál, és a dologi kiadások zárolása terén vagy a maradványok felhasználásában hozott megtakarítást az állam számára. A későbbi lépések közül a magán-nyugdíjpénztári befizetések időleges felfüggesztése 60 milliárddal változtatta meg ezt a tételt, az év végén pedig az állam a saját oldalán 100 milliárd forintot meghaladó értékben csökkentette az elkülönített pénzalapok kiadási lehetőségét. Azért hozom

ezt előre, mert ez az, amit az állam a saját maga oldalán tett meg a megtakarítások és a kiadáscsökkentések érdekében. Általában azt szoktuk kritikaként kapni, hogy az állam mindenféle adó kivetésével próbálta stabilizálni a helyzetet. Nos mindkét lépésre sor került, az állami kiadások csökkentésére is.

Ha végignézzük, hogy az év során ezek hogyan jöttek, akkor azt látjuk, hogy különböző hullámok voltak. Volt az első akcióterv, aztán a második akcióterv, majd megjelentek a különböző adók. Azt nagyon szerencsésnek tartom, ha egy kormány képes arra, hogy amikor felmerül egy helyzet, akkor arra azonnal reagálni tud. A pénzügyi piacok ezt azonnal vissza is jelzik; nem előbb, nem később, hanem akkor, amikor éppen reagálni szükséges. Egyébként sok országban a költségvetés folyamata is így zajlik, sokkal többször avatkozik be a kormány annak menetébe és nem szentíráskezelésként kezeli a költségvetést. Szentíráskezelésként csak néhány sarokszám van kezelve, mint például a költségvetési hiány tartása. De ha változik a gazdasági helyzet, változik a világgazdaság menete vagy változnak bizonyos paraméterek, akkor a kormánynak kötelessége reagálni, és a magyar kormány meg is tette a szükséges lépéseket.

Ugyanakkor jelentős lépéseket tett a kormány a bevételi oldal megerősítése érdekében is. Ilyen volt a bankadó, aztán az ágazati különadók, de néhány olyan lépést is tett, amelyek a növekedést serkentik. Ilyen volt például a társasági adó csökkentése. Az 500 millió forint alatti nyereséget kimutató vállalkozásoknál, azaz gyakorlatilag a kis- és középvállalkozások esetében 19 százalékról 10 százalékra csökkent a társasági adó, és ezzel párhuzamosan tíz kisadó is megszűnt. Szerintem ez a jó irány, ennél csak az lenne jobb, ha még több adó szűnne meg, mert nem biztos, hogy szükséges annyiféle adó ebben az országban, mint ahány jelenleg van.

Az egyes ágazatokra és a különböző területekre való ráfordításokra nem térnék ki részletesen, ez a parlament elé kerülő előterjesztésben megtalálható.

Úgy gondolom, hogy a parlament elé kerülő zárszámadás reális képet fest mindarról, ami az elmúlt évben történt. Bizonyos tekintetben szokatlan év volt, sokféle okból, részben a kormányváltás miatt is. Aztán szokatlan volt abban az értelemben, hogy hosszú-hosszú idő óta először volt egy olyan esztendő, amikor a kormány tartotta magát az államháztartási hiánycélhoz. Nagyon vissza kell mennünk a történelemben, legalább nyolc esztendőt, hogy még egy ilyen évet találjunk. Emlékezzünk csak vissza a 2005-ös, 2006-os vagy a 2007-es hiánycélokra és arra, hogy azokból mennyi valósult meg. Ilyen esetben nekem mindig a 2006-os év jut eszembe, amikor az államháztartási hiány 4,9 százalékra volt célozva, erről döntött a parlament, majd az év végén éppen hogy csak 10 alatt maradt, tehát az eredeti duplája lett. A 10 ebben az esetben egy rettentően nagy szám, és nem az a probléma, hogy egy egyéves államháztartási hiány X százalék vagy sem, hanem az, hogy minden egyes év államháztartási hiánya adósságot növel, a folytonos hiány pedig évről évre hozzájárul az adósság növekedéséhez. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Az Állami Számvevőszék részéről dr. Horváth Balázs igazgatóhelyettes úr következik.

Dr. Horváth Balázs számvevő igazgatóhelyettes (Állami Számvevőszék) tájékoztatója

DR. HORVÁTH BALÁZS számvevő igazgatóhelyettes (Állami Számvevőszék): Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Az Állami Számvevőszék a törvényi kötelezettségének megfelelően ellenőrizte a 2010. évi költségvetés végrehajtásáról szóló törvényjavaslatot, értékelte annak megbízhatóságát, valamint azt, hogy a költségvetési törvény végrehajtása törvényesen és szabályszerűen valósult-e meg. Az ÁSZ a 2010. évi költségvetés végrehajtását, szabályszerűségét, a zárszámadási törvényjavaslatban szereplő adatokat

megbízhatósági szempontból ellenőrizte, így nem volt célja a költségvetés végrehajtása gazdasági folyamatainak célszerűségi, eredményességi aspektusból való értékelése.

A jelentés főbb megállapításaira a következőkben szeretném felhívni a bizottság figyelmét. A zárszámadási törvényjavaslat prezentációjára vonatkozó nem teljes körű törvényi előírásokat a zárszámadási dokumentum – kevés kivételtől eltekintve – teljesíti. Azonban az ÁSZ által több éve hiányolt hosszú távú kötelezettségvállalások összefoglaló bemutatása ebben az évben sem jelent meg a zárszámadási törvényjavaslatban. A központi költségvetés 2010. évi hiánya 853,9 milliárd forint volt, ami 2,1 százalékkal haladta meg a költségvetési törvényben meghatározott összeget. Ennek alakulását az befolyásolta, hogy az év közben bevezetett több új adónem ellenére az adóbevételek 235,8 milliárd forinttal maradtak el a törvényben tervezettől. A hiányt növelte az állami vagyonnal kapcsolatos bevételek 30 milliárd forintos elmaradása is.

A makrogazdasági folyamatok kockázataira és az adóbevételek realizálhatóságának bizonytalanságára az Állami Számvevőszék már a 2010. évi költségvetési törvényjavaslat véleményezése során felhívta a figyelmet. Az adók hátralékállománya 2010-ben további 15,5 százalékkal növekedett a 2009. évi záró állományhoz képest – ez sem volt nehezen kalkulálható –, mégpedig oly módon, hogy a hátralékállomány növekedése az összetétel romlásával párosult. Itt szeretném kiemelni azt a jelentésünkben szereplő szám adatot, hogy ennek több mint 75 százaléka nem hajtható be.

Bizonyos kiadási tételek is meghaladták az előirányzatot, így például a költségvetési szervek és fejezeti kezelési előirányzatok kiadásai 721,1 milliárd forinttal voltak magasabbak a tervezettnél, azaz többletbevételüket is figyelembe véve összesen 148 milliárd forinttal növelték a hiányt.

Fontos az Állami Számvevőszéknek az a megállapítása, hogy az állami vagyonnal kapcsolatos nyilvántartás továbbra is az elődszervezetek nem teljes körűen alátámasztott nyilvántartásain alapult, és problémát jelent, hogy a Nemzeti Földalap a termőföldvagyont 2010-ben nem teljes körűen vette át a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.-től.

Szeretnék arra is mutatókat mondani, hogy a zárszámadási törvényjavaslat ellenőrzésénél az ÁSZ 39 pénzügyi szabályszerűségi ellenőrzést végzett, amely alapján a központi költségvetés fejezetei kiadási főösszege 50,3 százalékának megbízhatóságát minősítette. Az ellenőrzött beszámolókból 27 beszámolót elfogadó véleménnyel láttunk el, ebből 15 esetben figyelemfelhívó megjegyzést fogalmaztunk meg. Korlátozottan megbízható minősítéssel 10, a beszámoló megbízhatóságát elutasító minősítéssel pedig 2 beszámolót láttunk el.

Azt is meg kell említeni, hogy Magyarország 2010-ben is nagyobb összegű uniós támogatásban részesült, mint amekkora összeggel hozzájárult az uniós közös költségvetéshez. Az Európai Uniótól a 2010. évi költségvetésben megjelenő költségvetésen kívüli tételek együttes 1102,4 milliárd forintos összege közel ötszörösen haladta meg a teljesített hazai befizetési kötelezettség 230,2 milliárd forintos összegét.

A bizottság tevékenységéhez tartozóan fontos kiemelni a jelentésnek azt a megállapítását, hogy az alapok működésének, előirányzataik felhasználásának ellenőrzése során a 2010. évi zárszámadást befolyásoló szabálytalanságot, céltól elérő felhasználást jellemzően nem állapítottunk meg. Ugyanakkor vannak korábbi visszatérő hibák, szabálytalanságok, amelyek többségében javításra kerültek. Néhány, a költségracionalizálás irányába mutató, illetve szabályozási környezetet érintő hiányosságra tett megállapításaink pedig jogszabályi rendezést igényelnek.

A jelentésünkben megfogalmazott javaslatok elsősorban a miniszterek részére határoznak meg feladatokat, amelyekkel a feltárt hiányosságok megszüntetése mellett erősíteni kívánjuk a zárszámadás adatainak megbízhatóságát, a pénzfelhasználások

átláthatóságát, illetve elő kívánjuk segíteni a feltárt hibák jövőbeni előfordulásának megelőzését.

Összegezve az elmondottakat, a 2010-es központi költségvetés közvetlen bevételeinek teljesítési adatai megbízhatóak, vagyis megfelelő és korrekt képet mutatnak a folyamatokról. Az egyetlen kivételt az állami vagyonnal kapcsolatos bevételek alkotják. A központi költségvetés közvetlen kiadási előirányzatainak teljesítési adatai szintén megbízható minősítést kaptak. Ebben a körben két kivételt talált a Számvevőszék, mégpedig az egyéb lakástámogatásokkal és az állami vagyonnal kapcsolatos kiadásokat, amelyekre az ÁSZ korlátozott minősítést adott. Köszönöm szépen a figyelmet.

ELNÖK: Köszönöm szépen. A bizottság tagjaié a szó. Kinek van kérdése, észrevétele? *(Nincs jelentkező.)* Senkinek.

Engedjék meg, hogy ismertessem azt a körlevelet, amelyben arra kérnek, hogy ha a bizottságban többségi és kisebbségi vélemények is megfogalmazódnak, akkor a kisebbségi vélemények is lehetőleg egy dokumentumban szerepeljenek. Ha a kisebbségi vélemények között frakciónként eltérés van, akkor a kisebbségi vélemény dokumentumában jogosultak az eltérő véleményeket is megfogalmazni. Erre kell törekednünk – ugyanez a szabály érvényes lesz a költségvetési törvényre is –, de végső esetben, ha a kisebbségi vélemény alkotói végképp nem tudnak megállapodni egymással, akkor a frakciók jogosultak önálló vélemény megfogalmazására is. Alapesetben tehát arra kell törekedni, hogy a többségi és a kisebbségi vélemény egy dokumentumban fogalmazódjon meg.

Ez mindenki számára érthető? Van-e ezzel kapcsolatban bárkinek kérdése? *(Nincs jelentkező.)* Nincs.

Szavazás az általános vitára való alkalmasságról

Ki tartja általános vitára alkalmasnak a költségvetés végrehajtásáról szóló törvényjavaslatot? (13) Ki nem tartja általános vitára alkalmasnak? (6) Ki tartózkodott? (0) Megállapítom, hogy a bizottság 13 igen szavazattal, 6 nem ellenében általános vitára alkalmasnak tartja a törvényjavaslatot.

Bizottsági előadót nem kell állítanunk, mert az összesített bizottsági véleményeket a költségvetési bizottság fogja ismertetni a plenáris ülésen.

Nagyon szépen köszönöm a kormány és az Állami Számvevőszék képviselőinek a megjelenést.

A 2006 őszi állami jogsértések igazságtétele

Dr. Gaudi-Nagy Tamás (Jobbik) képviselő napirend-kiegészítési javaslata

A következő napirendi pontunknak nem tudom a pontos címét. Kiosztásra került Gaudi-Nagy Tamás képviselő úr beadványa. Ez a beadvány olyan kérdéseket vet fel, amelyeket megfelelően előkészíteni csak az ellenőrzési albizottságunk tud. Tehát arról tudunk határozni, hogy az ellenőrzési albizottság az abban foglaltakat vizsgálja meg, szerezzé be hozzá a megfelelő dokumentumokat, és október 23. előtt tegyen jelentést a főbizottságnak, amely a napirendjére fogja tűzni. Ez a menetrend elfogadható az előterjesztő számára?

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Szeretnék lehetőséget kérni arra, hogy pár mondatban kiegészíthessen az indítványt. Tömören összefoglalnám, hogy ez a téma miért most került előterjesztésre.

ELNÖK: Parancsoljon, képviselő úr.

Dr. Gaudi-Nagy Tamás képviselő (Jobbik) szóbeli kiegészítése

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Először is szeretném megköszönni a bizottságnak, hogy támogatta az előterjesztés napirendre vételét. „A 2006 őszi állami jogsértések igazságtétele” címet adtam ennek a témának. A felvezetőben is utaltam rá, hogy közeledik a 2006 őszi rendőrterror ötödik évfordulója. Én rendőrterrornak nevezem, bár valóban lehet állami jogsértéseknek és sok másnak is nevezni, az viszont biztos, hogy az elévülés szempontjából ez egy olyan időpont, amely miatt az emberi jogi bizottság – amely az emberi jogok egyik legfontosabb, legtekintélyesebb szerve – nem teheti meg, hogy ne tegyen semmit. Úgy érzem, nekünk ebben az ügyben kifejezetten van tennivalónk.

Három fő témát vetettem fel. Az első a még nem teljes körű jóvátétel, a második az akadozó felelősségre vonások, a harmadik pedig az, hogy gondoljuk át újra együtt és tegyünk törvényi javaslatot, akár a bizottság előterjesztésében, mert a semmisségi törvényről bebizonyosodott, hogy nem tudta kiváltani azt a hatást, amit mindannyian szerettünk volna. Ezért javaslom egy más koncepciójú, de alapvetően az eredeti célt, az elítéltekkel és ellenállókkal szembeni hátrányos jogkövetkezmények megszüntetését célzó közkegyelmi javaslatot.

Rézmegoldásnak érzem azt, ha most csak annyit tesz a bizottság, hogy az ellenőrzési albizottság kezébe adja az ügyet, hogy vizsgálódjon és tegyen jelentést, a bizottság pedig október 23-a környékén tűzze napirendjére és beszéljen róla. Azért érzem csak rézmegoldásnak, mert vannak olyan aktuális időbeli események, amelyekkel kapcsolatban a bizottságnak mindenképpen hallatni kell a hangját. Ezek közül az egyik legfontosabb az elévülési idő. Amikor Gulyás Gergely alelnök úrral és Szabó Timea úrnóval – akik részt vettek az eseti bizottság munkájában – közösen megvizsgáltuk a rendőri bűncselekményeket, akkor szembesültünk vele, hogy a legkirívóbb brutalitásért felelős rendőrpáncsnokok az előljárói intézkedés elmulasztásával bűncselekményeket követtek el. Gulyás Gergely emiatt több feljelentést is tett, melyek nyomán eljárások indultak. Eddig azonban csak Gergényi Péter meggyanúsítására, illetve a TV-székház nem megfelelő védelmével összefüggésbe hozott két rendőrtiszt gyanúsítására került sor, de hiányzik az áttörés. Az a gond, hogy ez a konkrét bűncselekmény ötéves elévülési idejű. Jól emlékszünk az események véres részére, főleg a szeptember 19-20-ai embervadászatokra. Nem csodálkozom, hogy az MSZP képviselője sietve távozott a helyiségből, mert nyilván kellemetlen lenne szembesülnie azzal, hogy mit tettek, mire használták a rendőrséget. Ezek a bűncselekmények azonban elévülnek. Ha szeptember 19-ig nem történik meg személy szerint a Budapest utcáin tomboló féktelen rendőri erőszak parancsnokainak a begyanúsítása, akkor ezek a rendőri bűnözők – nyugodtan fogalmazhatunk így – megússzák a felelősségre vonást. Ez az én aggályom.

Van egy komoly kiindulópont ebben az ügyben, amely nagy lökést adhat ennek a nagyon rövid időben megadható felelősségre vonási lépésnek, mégpedig a Balsai István miniszterelnöki megbízott úr által készített jelentés, amelyet nagyon komoly szakértői háttérrel készítettek el. A nemzeti jogvédők is segítettek a munkát, de rajtuk kívül is nagyon sokan működtek közre a jelentés elkészítésében. A jelentés márciusban elkészült, majd júliusban levélben fordultam Orbán Viktor miniszterelnök úrhoz, hogy ezt mindenképpen hozza nyilvánosságra, s ami még fontosabb, az ügyészségnél kezdeményezze a felelősségre vonási eljárásokat, illetve maga az ügyészség is legyen aktív és a jelentés megismerése után azonnal tegye meg a megfelelő lépéseket. A jelentés nyilvánosságra került részei tizennégy különböző rendőri bűncselekmény elkövetését állapítják meg, és az állami szervek részéről elkövetett terrorcselekmény elkövetését is felvetik. Ez teljesen új megvilágításba helyezi az ügyet, még akár Gyurcsány Ferenc felelősségre vonása tekintetében is, hiszen ha analógiát használunk, akkor akár felbujtói minőségben is lehet terrorcselekményt elkövetni, márpedig őt ezzel vádolják. Az analógia csak a felbujtás lehetősége tekintetében merül fel. Budaházy György esetében nincs erre vonatkozó bizonyíték, itt viszont az eddigi jelentések határozottan

azt bizonyítják, hogy felbujtóként felmerülhet Gyurcsány Ferenc felelőssége is. Ebben az esetben több mint öt év az elévülési idő, a többi esetben azonban nem.

Az a konkrét javaslatom, hogy a bizottság a saját lehetőségeit figyelembe véve fogadjon el egy határozatot, amelyben arra kéri a miniszterelnök urat, hogy ezt a jelentést még ezen a héten – akár már holnap – hozza nyilvánosságra, egyúttal tegye meg a megfelelő büntető feljelentéseket, mert ha ez nem történik meg, akkor az embervadászatokért felelős rendőrpáncsnokok büntetőjogi felelőssége szeptember 19-én elévül. Ezért nem lenne szerencsés, ha az ügyet az ellenőrzési albizottság hatáskörébe utalnánk.

Az viszont fontos lenne, hogy az ellenőrzési albizottság vizsgálja meg az elfogadott 2006 őszi jelentés utóéletét, azt, hogy az ajánlásokból mik teljesültek, hogy változott az előzetes letartóztatással kapcsolatos ügyészségi gyakorlat, változtak-e a BV-intézményekben a kamerarendszerek működésével kapcsolatos szabályok, mikor történik meg a kinttűntetésre javasolt jogvédő szervezetek elismerése, többek között a Nemzeti Jogvédő Alapítványé. Ez utóbbi csak egy személyes megjegyzés, mert természetesen nem ez a legfontosabb. Ez a munka más típusú, mint az a sürgető feladat, amit szeptember 19-20-ig mindenképpen meg kellene tenni.

A másik dolog, amiben szintén kérem a bizottságot, hogy hozzon határozatot és forduljon miniszterelnök úrhoz és/vagy a közigazgatási és igazságügyi miniszter úrhoz, Navracsics Tibor miniszterelnök-helyettes úrhoz, a kártérítések kérdése. Erről is mondanék pár szót. Megszületett a 33/2010. számú országgyűlési határozat, ezt követte tavaly egy kormányhatározat, majd felállt egy bizottság, amely gyorsan és korrekten nagyon sok kárigényt rendezett. Ez a bizottság azonban befejezte a működését, de az ötéves elévülési időn belül lévő károsultak közül még mindig nagyon sokan jelentkeztek. Január 1-je óta számos kárigény futott még be, amelyekkel ha hozzánk fordultak, akkor mi kerestük meg a rendőri szerveket, ha másokhoz, akkor mások, de elakadtak ezek az igények, mert a rendőri szervek – kicsit a gyurcsányi reflexeket tükrözve – azt mondják, hogy pereljünk. A probléma viszont az, hogy ennek van egy kialakult rendszere, az állam országgyűlési határozattal megkövette az áldozatokat. Aki az elévülési időn belül benyújtotta a megalapozott, jogos kárigényét, azt kártalanítani kell! Arra kérem az emberi jogi bizottságot, hasson oda, hogy a kárrendezési bizottság tavaly beszüntetett tevékenysége folytatódjék és gyorsan, méltányos módon bírálja el a kárigényeket. Tavaly egy körülbelül félmilliárd forintos pénzalap is nevesítésre került, amelyből tudomásom szerint mintegy 230 millió forint került felhasználásra, de lehet, hogy nem pontos ez az adat. A rendőri szervek arra hivatkoznak, hogy vagy rendőrbakancsot vásárolnak ebből a pénzből, vagy kifizetik a kártérítéseket. Magyarul, nincs pénzük a kártérítések kifizetésére.

Van még egy különös tétele a károsultaknak. Itt a feloszlatott Kossuth téri tüntetés közel kétszáz részvevőjéről van szó. A Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati ítéletben megállapította, hogy az ő gyülekezési jogukat megsértették, de az ő kárigényüket – amely nem igazán jelentős nagyságrend, 1-200 ezer forintról van szó – a Budapesti Rendőr-főkapitányság elutasította. Ez lenne a dolog akut része, amelyben sürgős lépéseket javaslok.

Javaslom, hogy az eseti bizottság jelentésének megvizsgálása mellett azt is vizsgáljuk meg, hogy az általam kezdeményezett közkegyelmi megoldás hogyan lenne megvalósítható, persze a semmisségi törvény mellett, mert azt sem kellene hatályon kívül helyezni. Ha valóban segíteni akarunk azokon, akik a mai napig is börtönben ülnek – például Dukán Dánielen –, akkor el kell fogadni az én javaslatomat.

ELNÖK: Képviselő úr, kérem, fogja rövidebbre.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Már csak két mondattal szeretném befejezni, elnök úr.

ELNÖK: Fenn kellene tartanunk a határozatképességet, ezért kérem képviselőtársaimat, hogy ne menjenek el.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Akkor befejezem, hogy hozzá lehessen szólni a kérdéshez.

ELNÖK: Ha képviselő úr azt akarja, hogy határozatképes maradjon a bizottság, akkor fogja rövidebbre a mondanivalóját. Azt ígérte, hogy rövid kiegészítést fog tenni. Ha a leírt szöveghez képest más mondanivalója is van, azt nagyon szívesen meghallgatjuk.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Alapvetően az ügy sürgető jellegére hívtam fel a figyelmet. Azt kérem, hogy aki tud, maradjon, mondja el a véleményét és szavazza meg a két javaslatom.

ELNÖK: Gulyás Gergely alelnök úré a szó.

Hozzászólások, reflexiók

DR. GULYÁS GERGELY (Fidesz): Igyekszem röviden reagálni a Gaudi képviselő úr által elmondottakra, már csak azért is, mert a 2006 őszi ügyek megítélésében az LMP-től a Jobbikig tartó konszenzusos álláspont volt. Senki nem vitatja azt, hogy akkor a rendszerváltozás óta soha nem látott állami brutalitás történt. Viszont a konkrét felvetések egy részével a bizottság nem tud mit kezdeni, más részét pedig első körben az ellenőrzési albizottságnak kellene megtárgyalni.

Ami az elmaradt felelősségre vonás 1. pontban jelzett témakörét illeti: ezzel kapcsolatban az ügyészség rendelkezésére áll az albizottság teljes iratanyaga, tehát több ezer oldal. Miután Balsai miniszterelnöki megbízott úr is ezekből az iratokból dolgozott – mert mi kértük be ezeket két példányban és ő is megkapta –, ezért plusz információt az ő jelentésük sem tartalmazhat. Én úgy tudom, hogy ez a jelentés egyelőre nem nyilvános és előttünk nem is ismert. Azt viszont közjogi nonszensznek tartanám, hogy a bizottság a miniszterelnököt egy miniszterelnöki megbízotti jelentés nyilvánosságra hozatalára kérje fel. Nyilvánvalóan meg kell várni azt, amíg a miniszterelnök értékeli ezt a dokumentumot, a bizottságnak addig nincs feladata.

Egyetértek képviselő úrral abban, hogy a lehető legszélesebb körű büntetőjogi felelősségre vonást indokolja ez a kérdés, csak azt nem tudom, hogy mi még mit tehetünk. Mit tehet a politika azon túl, hogy a bizottság feltárta az eseményeket, amennyire lehetett, én külön tettem egy feljelentést, amelyre tekintettel Gergényi Pétert és másokat meggyanúsítottak, majd ezt követően az összes iratot az ügyészség rendelkezésére bocsátottuk, és a Debreceni Katonai Ügyészség nyomoz az ügyben. Az elévülési határidőt ismerjük, bizonyos gyanúsításokra sor került, de mit tehetünk még? Azt a látszatot mindenképpen szeretném elkerülni – már csak azért is, mert ez a szocialista vádak körébe tartozik –, hogy akár ez a bizottság, akár a kormánypártok bármilyen befolyással lehetnek a szervezeten és alkotmányosan is teljesen független ügyészségre. Szívesen mondom, örülnék annak, ha a lehető legszélesebb körben lennének megalapozott gyanúsítások a 2006 őszi ügyekben, csak nem látom, hogy mi még mit tehetnénk.

A rendezetlen kártérítésekhez azért hozzá kell tenni: én is azt javaslom a rendőrségnek, hogy ha valakinek jogos kártérítési igénye van, peren kívül egyezzen meg vele, de az mindenki számára legyen egyértelmű, hogy született tavaly egy kártérítési határozat, amelynek a hatálya mindenkire kiterjedt, aki addig már pert indított. Sőt arra is kiterjedt, akit bármilyen sérelem ért és négy évig nem indított pert, hogy ha az adott négy hónapban

bejelentette. Most tehát csak és kizárólag azokról az esetekről beszélünk, hogy ha valaki négy éven át nem gondolta úgy, hogy kártérítési igényt terjeszt elő, majd amikor a kormányváltás után négy hónapig a legnagyobb nyilvánosság előtt ismert volt ez a kártérítési határozat, akkor is elmulasztotta bejelenteni a saját kártérítési igényét. Egyébként az elévülési időn belül bejelentett kártérítési igények legalaposabb vizsgálata már csak azért is indokolt, mert ez már a provokáció lehetőségét is felveti. Legyünk őszinték, vannak olyan pártok, amelyeknek kifejezetten nagy siker lenne, ha egy teljesen megalapozatlan bejelentés után valaki pénzt kapna. Úgy gondolom, hogy a jóhiszemű és gondos eljárás követelményét egész biztosan megsértette az, aki ezt követően jelentette be a kártérítési igényét, ettől persze még egyetérték azzal, hogy ha a rendőrség megalapozottnak látja az igényt és orvosi dokumentációval egyértelműen alátámasztható, hogy akkor történt a sérülés, akkor a megegyezést keresse és a kártérítési igényeket rendezze. Az ellenőrzési albizottság néhány ilyen ügyet külön is megvizsgálhat. Egyébként engem is érdekelne, hogy ki az, aki négy év után jelent be kártérítési igényt.

Az albizottsági jelentés ajánlásainak a megvalósulása tekintetében egyetértünk azzal, hogy az kifejezetten az ellenőrzési albizottsághoz tartozik. A semmisségi törvénynél pedig meg kellene várni az Alkotmánybíróság döntését, de így utólag lehetséges, hogy a közkegyelem szerencsésebb megoldás lett volna.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Ha Gaudi képviselő úr akar határozatot hozatni, akkor kérem, fogja rövidre. Parancsoljon!

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Köszönöm alelnök úr szavait és szeretnék rájuk röviden reflektálni és a határozati javaslatot pontosabban megfogalmazni.

ELNÖK: Engedje meg, képviselő úr, hogy én azt az ülés vezetése keretében az elhangzottak fényében megfogalmazhassam.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Alelnök úr szavaira reflektálva annyit mindenképpen szeretnék elmondani, hogy az emberi jogi bizottságnak ebben az ügyben igenis van feladata. Nyilván nem vehetjük át a miniszterelnök úr hatáskörét abban a tekintetben, hogy a megbízottjával kapcsolatos munkát hogy értékeli, se az ügyészség munkáját, de ha már ennyire felvállalta a bizottság ezt az ügyet, albizottságot hozott létre és jelentést tett le az asztalra, akkor semmiképpen nem ülhetünk tétlenül és nem lehetünk némák, ha a szemünk láttára ússzák meg a rendőri bűnözők a felelősségre vonást. Nem csodát várok, csupán annyit, hogy hozzunk egy határozatot arról, mi úgy gondoljuk, az lenne a legüdvösebb, ha ezt a jelentést nyilvánosságra hoznák. Balsai István miniszterelnöki megbízott úr nyilván a rendelkezésére álló iratokból dolgozott, a jelentésében adott esetben mégis lehetnek olyan novumok, amelyek segíthetnek a felelősségre vonásban. S ha csak egyetlenegy kis szalmaszál is van, amibe bele lehet kapaszkodni a véres kezű rendőri vezetők vagy akár Gyurcsány Ferenc felelősségre vonása érdekében, akkor azt közösen tegyük meg. Gondolom, hogy akik most itt vagyunk ebben a helyiségben, mind egyetértünk abban, hogy ezt meg kell tenni. Ezért továbbra is fenntartom, hogy nyilván udvarias formában, de keressük meg levélben a miniszterelnök urat. Különböző változatok lehetnek erre, de mindenképpen kérem a bizottságot, hogy hallassa a hangját ebben az ügyben, akár úgy, hogy levélben fordul a miniszterelnök úrhoz, akár úgy, hogy közleményt tesz közzé.

Visszatérve a kártérítések témájára: véleményem szerint nem volt átütő erejű a nyilvánossági kampány. Még mindig lehetnek olyan emberek, akik nem jelentkeztek a kártérítési igényükkel. Én január 1-je után is találkoztam olyan szemkilótt vagy könnygázgránáttól roncsolt állkapcsú emberekkel, akik eltemették magukban az ügyet, és

csak teljesen véletlenül botlottak abba a felismerésbe, hogy még van lehetőségük kárigényük bejelentésére. A kormányzat még megteheti, hogy az ötéves elévülési időn belül felhívja a figyelmet, hogy az a károsult, aki eddig nem jelentkezett, még jelentkezhet. Másrészt pedig úgy gondolom, hogy a bűncselekmények ötéves elévülési ideje miatt nekünk ennek a jelentésnek a nyilvánosságra hozatalát kérnünk kell, sőt még az ügyészséget is megszólíthatjuk. Miért ne mondhatnánk, mi azt látjuk indokoltnak, hogy történjenek meg a felelősségre vonások?

ELNÖK: Képviselő úr, az ön előterjesztése alapján két határozati javaslatot szeretnék megfogalmazni. Egyrészt azt kérte, levélben forduljunk miniszterelnök úrhoz azért, hogy hozza nyilvánosságra a Balsai-féle jelentést. Én azt se tudom, hogy van-e ilyen jelentés. Ön viszont azt mondja, hogy van egy jelentés, amely nem nyilvános, ehhez képest elég szépen idéz belőle. E fölött az ellentmondás fölött azonban hunyjunk szemet. Azt teszem fel először szavazásra, hogy a bizottság kíván-e a miniszterelnök úrnak ilyen tartalmú levelet írni, másodsor pedig: kívánja-e a bizottság, hogy az ellenőrzési albizottság az ön által felsorolt három pontban tárja fel a tényeket és vizsgálja meg, hogy az albizottsági jelentésben foglaltak hogyan hatályosultak, s erről még október 23-a előtt tegyen jelentést a főbizottságnak. Egyetért azzal, hogy ez legyen a két határozati javaslat?

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Egyetlenegy kiegészítést javasolnék a miniszterelnök úrhoz címzett levél kapcsán. Abba azt is javasolnám belevenni, hogy a kárrendezési bizottsági rendszert ismét hozzuk létre. A rendőri szervezetnek van egy erre szakosodott csoportja, amelynek a tagjai leülnek és megvizsgálják, hogy az újabb kártérítési igények valóban komolyak-e. Erre azért van szükség, mert a rendőri szervek külön-külön ma már teljesen elzárkóznak.

ELNÖK: Köszönöm. Gulyás Gergely alelnök úr!

DR. GULYÁS GERGELY (Fidesz): Szeretném jelezni, hogy a miniszterelnök úr felszólítását nem támogatjuk, viszont az ellenőrzési albizottság munkáját igen.

Szavazás a határozati javaslatok elfogadásáról

ELNÖK: Kérdezem, hogy kíván-e a bizottság levelet intézni miniszterelnök úrhoz ebben a kérdésben. *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy a bizottság 3 igen szavazattal, 10 nem ellenében, 2 tartózkodás mellett úgy döntött, hogy nem kíván levelet intézni a miniszterelnök úrhoz.

Kívánja-e a bizottság, hogy az ellenőrzési albizottság jelentésében megfogalmazott intézkedési javaslatok hatályosulását, illetve az esetleges hiányosságokat az ellenőrzési albizottság megvizsgálja? Gaudi-Nagy Tamás képviselő úr!

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Indítványozom, hogy ez a feladatkör egészüljön ki az általam előterjesztett felvetésekkel is.

ELNÖK: Képviselő úr nagyon szépen csempészte be Budaházy Györgyöt, de ezt most hagyjuk. Azt nem tudom, hogy a 2006 októberi eseményekben Budaházy György milyen szerepet játszott, de ezt most nagyon szépen csempészte be. Nekem van egy rossz tulajdonságom, nevezetesen hogy a beadványokat el szoktam olvasni.

Ki ért egyet azzal, hogy az ellenőrzési albizottság vizsgálja meg, hogy a 2006 őszi események vizsgálatára létrejött eseti bizottság jelentésében foglaltak hogyan hatályosultak és milyen kormányzati intézkedések történtek, figyelembe véve Gaudi-Nagy Tamás képviselő úr

beadványának erre vonatkozó részeit is? *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy a bizottság egyhangúlag elfogadta a fenti javaslatot.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Köszönöm szépen.

Egyebek

ELNÖK: Az egyebek között még van egy kötelességem. Szeretném köszöntenit Berényi Lászlót, Ékes Ilonát, Kővári Jánost, Wittner Máriát, Harrach Pétert, Varga Lászlót és Nyakó Istvánt névnapja alkalmából, születésnapja alkalmából pedig Farkas Flóriánt, Lendvai Ildikót, Gaudi-Nagy Tamást és Kulcsár Gergelyt, akik egy napon születtek.

Mindenkinek megköszönöm a munkáját, az ülést bezárom.

(Az ülés befejezésének időpontja: 11 óra 9 perc)

Dr. Lukács Tamás
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Soós Ferenc